

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 9 mars 2016

Ö 5727-14

KLAGANDE

PT

Ombud och offentlig försvarare: Advokat PES

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Återupptagande av mål om grovt bokföringsbrott m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten över Skåne och Blekinges beslut 2014-10-30 i mål B 2175-11

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut förordnar Högsta domstolen att målet åter ska tas upp i hovrätten.

Dok.Id 117509

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post:	13:15-15:00
		hogsta.domstolen@dom.se	
		www.hogstadamstolen.se	

PES ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av PT i Högsta domstolen med 6 510 kr. Av beloppet avser 5 208 kr arbete och 1 302 kr mervärdesskatt.

Det ankommer på hovrätten att vid den fortsatta handläggningen pröva frågan om återbetalningsskyldighet för kostnaden för försvaret i Högsta domstolen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

PT har begärt att Högsta domstolen ska förordna att målet åter tas upp i hovrätten.

Riksåklagaren har förklarat att han inte motsätter sig PTs begäran.

SKÄL

1. PT dömdes av tingsrätten för grovt bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll till fängelse i ett år. Han meddelades även näringsförbud. PT överklagade domen. Anslutningsvis överklagade även åklagaren domen. Hovrätten planerade att hålla huvudförhandling i målet den 2 och 3 september 2014. Till huvudförhandlingen var PT kallad att inställa sig personligen. I kallelsen angavs att hans överklagande skulle komma att förfalla om han inte inställde sig personligen eller genom ombud och hovrätten ansåg att målet då inte kunde avgöras.
2. Dagen före huvudförhandlingen ringde PT till hovrätten och berättade att han på grund av en plötslig familjekris inte ville infinna sig. När förhandlingen skulle påbörjas den 2 september inställde sig PT endast genom sin offentlige försvarare, som också var hans ombud. Försvararen uppgav att PTs sambo

hade tagits in på sjukhus efter ett självmordsförsök. Uppgiften bekräftades av PT sedan hovrätten hade etablerat telefonkontakt med honom. Försvaren hänvisade till ett läkarintyg från den 1 september enligt vilket PT hade rekommenderats att stanna hemma med sambon under de närmaste tre dagarna. PT uppgav även att han hade tid hos en psykolog senare under dagen.

3. Hovrätten gjorde bedömningen att det kunde antas att PT hade laga förfall och förelade honom att ge in utredning som gjorde detta sannolikt.

4. Som svar på hovrättens föreläggande anförde PT att han hade laga förfall dels på grund av att han hade blivit rekommenderad av läkare att ta hand om sambon då hon skrevs ut, dels att han hade fått en svår psykisk chock på grund av det som hänt sambon och därför inte var i stånd att genomföra rättegången. Därutöver hänvisade han till att han hade deltagit i ett möte på sjukhuset på morgonen den 2 september. Han åberopade även ytterligare utredning, bl.a. journalanteckningar beträffande sambon och ett psykologintyg beträffande den psykiska påverkan händelsen hade haft på honom.

5. Hovrätten förklarade PTs överklagande förfallet. Även åklagarens anslutningsvis gjorda överklagande förklarades förfallet. I skälen för beslutet angavs att det av den åberopade utredningen inte framgick att PT varit förhindrad att inställa sig personligen till huvudförhandlingen. Hovrätten ansåg därmed att det inte var sannolikt att han hade laga förfall för sin frånvaro.

6. PT ansökte om att målet åter ska tas upp. Han åberopade ett kompletterande läkarintyg avseende sambon från den 7 oktober 2014. Hovrätten har avslagit PTs begäran.

7. Om det är sannolikt att den som har underlåtit att enligt rättens beslut infinna sig eller i övrigt fullgöra något i rättegången har laga förfall för sin underlåtenhet, ska denna inte leda till någon påföljd (32 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken). Laga förfall är då någon genom avbrott i allmänna samfärdseln, sjukdom eller annan omständighet, som han eller hon inte bort förutse eller rätten annars finner utgöra giltig ursäkt, har hindrats att fullgöra vad som ålegat honom eller henne (32 kap. 8 § första stycket).

8. Av lagmotiven framgår att som laga förfall kan godtas inte bara absoluta hinder utan varje omständighet av den beskaffenheten att det inte skäligen kan krävas att parten ska närvara eller i övrigt vara verksam i rättegången (se NJA II 1943 s. 420). Även familjeangelägenheter kan läggas till grund för laga förfall (se t.ex. NJA 2002 s. 32 och NJA 2009 s. 796).

9. Av läkarintyget den 7 oktober 2014 som utfärdades av sambons behandlande läkare framgår att sambon hade haft en psykisk kollaps och att suicidaliteten var svårbedömd. PT uppmanades att stanna i sambons närhet de närmaste tre dagarna och omedelbart kontakta psykakuten vid tecken till försämring eller något som antydde ökad suicidrisk. Omständigheterna var därmed sådana att det inte skäligen kunde krävas av PT att han skulle inställa sig till huvudförhandlingen.

10. PT har alltså gjort sannolikt att han hade laga förfall att inte inställa sig till huvudförhandlingen. Hans yrkande om att målet åter ska tas upp i hovrätten ska därför bifallas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Stefan Lindskog, Ann-Christine Lindeblad, Göran Lambertz, Dag Mattsson (referent) och Anders Eka
Föredragande justitiesekreterare: Alexander Nilsson